

2025-07-01 Nr. NV-1520

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-243(3) TAIS-25-5356(3)		DĖL VYRIAUSYBĖS 2023 M. GRUODŽIO 24 D. NUTARIMO NR. 1688 „DĖL VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJŲ NUSTATYMO IR JŲ TAIKYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Išstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas Norėdami įvesti datą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-06-17 2024-07-01	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Nuo 2022 m. vasario 24 d. Migracijos departamentas užregistravo apie 96 tūkst. karo pabėgėlių iš Ukrainos, šiems asmenims, atsižvelgiant į ES ir nacionalinius teisės aktus, taikoma laikinoji apsauga. 2024 m. rugsėjo 1 d. duomenimis, Lietuvoje dirbo 33,9 tūkst. ukrainiečių, įdarbintų nuo karo Ukrainoje pradžios ar vėliau ir dirbančių pagal darbo sutartis. Valstybinės kalbos inspekcijos pateiktais duomenimis, lietuvių kalbos kursus iki dabar galėjo baigti apie 6 800 asmenų. Susiduriama su praktinėmis problemomis dėl galimybių mokytis valstybinės kalbos ir laikyti valstybinius egzaminus. Pavyzdžiui, 2024 m. Tautinių bendrųjų namuose valstybinės kalbos mokėsi 890 asmenų, iš kurių apie 90 procentų buvo piliečiai iš Ukrainos, ir tik 118 asmenų, baigusių kursus, išlaikė valstybinius egzaminus. Pastebėtina, kad Valstybinė kalbos inspekcija tikrindama, ar darbuotojai reikiamu lygiu moka valstybinę kalbą, tikrina ne kalbos mokėjimo faktą, o tai patvirtinantį dokumentą. Tai reiškia, kad net ir kalbos kursus baigusį, kalbą pramokusį, tačiau atitinkamo egzamino neišlaikęs ir pažymėjimo neturintis užsienietis Valstybinė kalbos inspekcija privalėtų bausti. Tam, kad užsienietis įgytų valstybinės kalbos mokėjimą patvirtinantį pažymėjimą, jis turi išlaikyti valstybinės kalbos egzaminą, kurį rengia ir pažymėjimus išduoda Nacionalinė švietimo agentūra. Egzaminai vyksta 58 bazinėse mokyklose, kurios išsidėsčiusios visoje Lietuvoje, tačiau bazinės mokyklos per metus gali priimti laikyti egzaminus ribotą asmenų skaičių: I kategoriją – 1 621 asmenį, II kategoriją – 1 414 asmenų ir III kategoriją – 842 asmenis. 2024 m. visų kategorijų egzaminus laikė iš viso 760 užsieniečių.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Projektu siūloma nustatyti, kad užsieniečiams, kuriems yra ar buvo suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, įdarbinti valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos netaikomos 4 metus nuo laikinosios apsaugos suteikimo (dabar – 3 metus).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimo projektas derintas su Kultūros, Vidaus reikalų, Socialinės apsaugos ir darbo, Ekonomikos ir inovacijų, Teisingumo ministerijomis, Valstybine kalbos inspekcija, Valstybine lietuvių kalbos komisija. Š. m. balandžio 30 d. organizuotas susitikimas nesuderintoms pastaboms aptarti, kuriame dalyvavo Vidaus reikalų, Teisingumo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų, Valstybinės kalbos inspekcijos ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos atstovai.

Patikslintas projektas, įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. balandžio 14 d. išvadoje Nr. NV-695 ir Socialinės politikos grupės pažymoje Nr. NV-696 pateiktas pastabas ir pasiūlymus, svarstytas 2025 m. birželio 17 d. tarpinstituciniame pasitarime, kuriame buvo aptarti Kultūros ministerijos, Valstybinės kalbos inspekcijos, Lietuvių kalbos draugijos argumentai, kodėl valstybinės kalbos mokėjimo netaikymo laikinąją apsaugą gavusiems asmenims išimtis neturėtų būti pratęsta. 2025 m. birželio 20 d. gauta pakartotinė Valstybinės kalbos inspekcijos pozicija su argumentais dėl nutarimo projekto.

Nutarimo projektas pakoreguotas atsižvelgiant į 2025 m. birželio 17 d. tarpinstitucinio pasitarimo metu pateiktas pastabas (atsisakyta galutinio išimties galiojimo termino nustatymo) ir darbo tvarka suderintas su Kultūros ministerija.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Projektas pakartotinai aptartas 2025 m. liepos 1 d. tarpinstituciniame pasitarime.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytas 6.5.4. veiksmas „Sukurti kalbinės ir sociokultūrinės integracijos užsieniečiams, grįžtantiems lietuviams, tautinėms mažumoms, įskaitant ir naujai besiformuojančias bendruomenes, sistemą, koordinuojant ministerijų ir institucijų pagal kompetenciją veiklą įgyvendinimą ir sukuriant stebėsenos sistemą“.

PAŽYMA PARENGĖ

Eglė Neciunskienė

Socialinės politikos grupė, grupės vadovė